

Abonamentul:

Pe un an 8 coroane.
Pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și alte
țări străine pe an 10 cor.

Un număr singuratic
10 fileri.

PROGRESUL

Redacția și Admini-
strația Nr. 817.

—
Telefon Nr. 29.

—
Apare în fiecare
Sâmbătă.

—
Inscrise după învoială.

—
Manuscrise nu se
înapoiază.

Praznicul dela Verșeț.

În Verșețul poliglot din Banat, unde bieții Români, icuși printre celelalte sămînții de oameni, n'aveau pîn'acum o casă de rugăciuni unde să se adune la zile mari, grație unor oameni de inimă, și-au zidit o biserică frumoasă, care a fost firmosă cu cuvenită demnitate națională acum Joi în ziua de Ispas.

Sfințirea s'a făcut prin P. S. Sa arhierul nostru *Dr. Miron E. Cristea*, care descălecînd cu triumf în acest oraș bogat, a fost primit de întreaga Româniea ținutului cu un elan de însuflețire. Mulțimea imensă a Românilor, în frunte cu un banderiu de sute de călăreți, l-a condus în casa protoereului *Traian Oprea*, unde a fost sălășluit în preziua „sfințirii”, cînd după ce s'a terminat defilarea călăreților, s'a început la biserică obicinuita „priveghiere”.

Lumea românească care umpluse stratele largi ale Verșețului s'a îndreptat către locuința arhierului, ear seara s'a împrașiat și readunat earăși în restaurantul Baros, unde era anunțată seara de cunoștință.

În ziua sfințirii s'a adunat mulțimea la biserică cea nouă, zidită și pictată de Români, și slujind însuși arhierul cu o mare asistență, participînd la întreaga liturghie și episcopul Sîrbilor din Verșeț, s'a săvîrșit după rînduiala tipicului actul mareț al sfințirii, fiind astfel predată destinațiunii.

După sfințire au urmat recepțiile obicinuite din partea celor datorî a se închina

înaintea principelui bisericii ortodoxe române, din Banat care de rîndul acesta a vizitat mai întâi orașul Verșeț.

La ceasul 2 d. a. s'a dat un mare banchet, la care înafară de toastul P. S. Sale episcopului *Dr. Miron E. Cristea*, închinat bunului nostru Monarh, a început a curge gîrlă un șir lung de alte toaste, rostite românește (prot. *Traian Oprea* și *Ion Pepa*, *Dr. Caius Brediceanu*, *Dr. Ion Lupăș* din *Seliște*, advocați din *Verșeț* *Dr. Popovici* și *Dr. Imbroane*); ungurește au vorbit prefectul, primarul, notarul public *Dr. Pahomie Avramescu* și... adv. *Dr. Mihaï Grosșanu* din *Oravița*; nemțește: vrednicul cetățean inginerul *Hegen*; sîrbește: arhimandritul *Dr. Dimitrievici*, ear în toate 4 limbile dominante ale orașului a toastat adv. *Ion Micu Roșiu* din *Biserica-albă*.

Pela vr'o 4½ ore din zi s'a dat în parcul orașului o petrecere populară, la care au cîntat mai multe choruri și fanfare ale țărănilor din împrejurime, ear seara făcîndu-i chorurile pela ceasul 8½ o mare serenadă arhierului, cu un mareț conduct de lampioane, fiind bineventat de bună sosire în numele eparhișilor din *Verșeț* și împrejurime. P. S. Sa a mulțumit printr'un discurs pătrunzător, după care lumea s'a aglomerat din nou în sala dela *Glücksman*, unde a concertat vestitul chor al *Lugojului*, sub conducerea maestrului *Vidu*, frumos ca întotdeauna.

E'tă încondeiată, fără nicio paradă de spirit, ci redată în stil telegrafic, minunata sărbătoare dela *Verșeț*.

Ceice vor fi așteptat să vadă un raport mai detaliat, cu înșiruirea celor care au jertfit care dincotro la ridicarea noului sion românesc, în acest loc atît de expus, să ia în considerare obiceiul „Progresului” nostru de a se abține dela proslăvirea de prisos a persoanelor cari nu și-au făcut decît datoria față de neam și legea strămoșească. Astfel fără de a pomeni, cum am văzut că nu s'a pomenit nici în toastele dela banchet, chiar numele celui mai merituos fruntaș al nostru din *Verșeț*, care a condus și conduce societatea românească din localitate cu o fundamentalitate deosebită de superficialitatea înăscută a Românilor noștri de pe alocuri, relevăm, fără a tîmnia pe nimeni, numai *adevăratul merit*, care va trăi cît *Cula-Verșețului*, al ridicării bisericii înăscută prin această sărbătoare culturală-națională, menită a fi o pițghie puternică și pentru viitorime.

A fost cuadevărât o zi triumfală sfințirea bisericii rom. din *Verșeț*; o zi mare a Românilor din acest centru de o pulsație culturală. În această zi s'a înăscut năperea cudesăvîrșire a tradițiilor de pe vremea ierarhiei străine, din care a țîsnit, aici în *Verșeț*, îndemnul regenerătorului bisericii noastre naționale, sîrșit în opera neperitoare a marelui preot al neamului românesc baron *Andrei de Șaguna*. Prin ridicarea acestui nou altar al credinții noastre genuine s'a deschis o epocă nouă a vieții culturale-naționale a Românilor din *Verșeț*. Și aceasta spre bucuria neasămuită a fraților de prețutîndenî.

FOILETON.

Țiganul la vînat.

(Anecdota populară.)

Bieții Țigani! Decînd is ei tot de potcă și de vorba lumii! De unde or venit ei aici în țara noastră, nimeni nu ne știe spune hotărît. Atîta știm, că ne-am pomenit cu ei, și că numai satele românești îi miluie. Mai virtos muerea Românilor nu vrea să creadă, că Țiganul d'ăia-i sărac, fiindcă-i leneș; ci ea crede că așa i-e ursita lui dela Dzeu. Ear uni Români, nu știu de ce și cum, s'ar îndatinat a crede, că de n'ar fi Țigani ai din urmă, am fi noi ca ei, ai din urmă. Asta-i o credință proastă, și ei de vorbesc și cred așa în tot chipul d'ăia vorbesc așa, fiindcă nu cunosc lumea orî ei singuri sînt decăzuți la starea Țiganilor, la sărăcie, ori că li-se lasă a trăi în lene și sărăcie ca Țigani...

Ar fi bine să înțeleagă odată toți Români, că Țigani sînt niște trîntori, cari trăsesc din miera adunată de Români; tocmai ca și alți, cari cu istețime și vicleșug, trag maitotdeauna pe sfoară pe bietul Român; pecînd Țiganul tot cu vorbe se silește prin cerșire a câștiga milă și pomană. Are dela fire o agerime de a seduce lumea, dar nu-i mirare, căci el nu-și bate trupul lucrînd ca noi, ci-și bate capul și mintea, ca să poate trăi mai ușor și fără a lucra.

Sînt și alți speculanți, cari cunosc foarte

bine firea Românilor neprejudicător și darnic și așa trăsesc în circa lui.

Dzeu să ne feriască de traiul Țiganilor! Dar totuși cînd stai și socoți, și ei is o sarcină, pe capul bietului Român. Și să ne socotim drept: Fiecare sat românesc (căci printre Nemți, Unguri etc. nu vei afla cort țigănesc) ține cîte 2-3 familii de Țigani, cu mîncare, țoale, lemne, apoi cu păsune și nutreț pentru cai și porci lor, pe cari toate le adună de prin sat eac'ășa, de milă, de pomană, ori pe nimicuri ca copii și căldări unse cu pămînt, cîrpicote. Aceste dări, adunate la un loc și într'o sumă, ar da un capital întreg.

Lenevirea Țiganilor, încă din vremile vechi o băgat-o de seamă și săpînirea. Se zice că cu li-s'a dat pămînt ca să lucre, dar parpandei dracului sau pus și-au fierț cucuruzul de sămănat, și în tot cuibul au pus cîte 4 boabe, ear în gură cîte sute și pecînd lumea ceialaltă prășia, Țigani se vîitau în gura mare, că cucuruzul lor n'a răsărit, făcînd săpînirea să-i creadă că „ei is blăstămați de Dzeu, că ce seamănă ei, să nu mai răsără”.

Nu știu fi-i-o fi crezut și alți afară de Români, dar se vorbește, că săpînirea tare rău sa fost miniat pe ei atunci, și și-a pus de gînd săi sprînjiască din țară. Că vezi tu: porție nu dau, cîtane nu, nici sarcini publice nu împlinesc, deși ei mai mult bat drumurile. Dar cum să-i scoată? pentrucă în nicio țară nu-s legi făcute, ca să poată scoată pe careva care ar vrea să treacă dintr'o țară într'alta. Dat-a săpînirea de p'atunci porunci peste porunci, ca Țigani, ba și Jidovi să

nu aibă drept a sta peloc într'un sat mai mult de 24 ore, dar în taină, că Românilor l-a miluit și 2 zile, apoi 2 luni ș. a. m. d. pe Țigan; ear dela Jidovi, cari umblau cu țiliga din sat în sat, au cumpărat pe riză, pe oase ș. a. pîntlici, vol, ș. a. cari cu vremea au făcut ce au făcut și prin harnicia lor, au căpătat drepturi de căpătuire; ear pentru Țigani se zice că s'a dat o poruncă aspră că numai atunci să aibe drept a locui în sat, dacă în fiecare an înpuşcă un lup de fiecare cort.

Bagseama p'atunci erau lupi mulți în țară, și săpînirea ș'o fi gîndit: vis voi destui lupi în țară.

Cum ziși mai sus, bagseama au fost mulți lupi, căci toți Țigani au prins cîteunu, ba și cîte doi, numai *Bumbu*, n'a cutezat să ia pușca în mînă, să meargă și el la vînat de lupi. Dar el nu se arăta Țigăncii că i-e frică de pușcă, cu carea vezibine, putea să se împuşte pe el singur, orî că de frica lupilor, cari și pe il putea minca, cum auzise că au mîncat și alți oameni, ci ea să se arate voinic, știți voinic ca Țiganul din poveste, a strigat:

— Măi Țigane! Ca mult mînci tu?

— Mis voinic, mîncate-ași.

— Dar dă-l dracului, că prea slab lucrî d'atîta mîncare ce mînci.

— Mis sărac, Romănico!

Vezi tu nici aci nu vrea să recunoască că-i slab și leneș, ci de sărac nu poate lucra.

Așa și cînd stetea Țiganca de el să se ducă ca să prindă lupul, îi zicea mereu: dar lasă pe mine, că eu hodată mă duc, și lupu-i al meu.

În ziua din urmă a anului, se dusă Țiganca

Din viața unui dascăl român.

Nemuritorul academician adv. *Simeon Manguica* cu date din arhivele statului dezgroapă dreptul urbarialistilor dela societatea căilor ferate, care la cumpărarea domeniilor dela erar a lăsat urbarialistilor unele drepturi asupra pădurilor, drepturi, cari cu timpul au fost abandonate, căci erarul la vânzarea domeniilor a lăsat comunelor urbarialiste ca în toată săptămîna să capete gratuit lemne uscate dela societatea căilor ferate. Societatea n'a respectat dreptul urbarialistilor, prin urmare avocatul Manguica primește asupra sa revinderea acestui drept și după un proces care a durat vr'o 10 ani de zile, au câștigat în legătură procesul tuturor comunelor ce erau în legătură cu societatea. Această societate la intervenția avocatului Simeon Manguica a oferit comunei pășunatul din Ciclova rom., așa numitul „Überland“ constător din peste 1300 jugere catastrale, loc petros, dar cam a patra parte din acel complex pămînt de cultură pentru suma de 7000 fl. În orbia sa poporul însă, instigat și de unii fruntași, a respins acest favor neprețuit, dar după vr'o 2 ani chiar și potrivnici s'a pus în frunte ca să cumpărăm „Überlandul“ și cu prețul urcat la suma de 12.000 fl., dar au fost prea târziu, pentru că toate silințele și intervențiile n'au mai putut abate societatea să ni-l vindă. Astăzi plătește Ciclovoromână arendă anuală pentru acel „Überland“ preste 3000 fl. În anul 1870 era în Oravița capitan montanistic fericitul Aron Pap, fără ajutorul căruia comuna Ciclova-română ar fi rămas fără izlaz și fără școală, fiind dătoare erarului peste 13.000 fl., capital împrumutat înainte de anul 1848; de atunci numai o sumă neînsemnată s'a împăcat prin lucru. Astfel comuna rămăsese dătoare capital 13.000 fl. plus camele pe vr'o 30 ani și speșele procesuale, la care era comuna osîndită. Invitați la capitanul montanistic, ca reprezentantul erarului, m'am prezentat cu colegul meu Pavel Fiștea, ne-a înbiat scauu, dar cu o seriozitate extraordinară și iritat ne-au imputat, că sintem ca niște argați năimiți, căci de 6 luni întreabă mereu dacă este în Ciclova-română vr'un intelectual... Suprinși de cele auzite, dar încălziiți de nobleța invitorului nostru, ne-am ridicat de pe scaun și i-am mulțumit pentru interesul și generositatea ce are pentru viitorul comunei, și i-am zis: ne-am prezentat numai la provocarea locoteuentului pensionar Ion Bistreanu, altă știre n'am avut. Insfîșit ne-a povestit că comuna Ciclovoromână înainte de 1848 într'un an de foamete a primit grîu și cucuruz dela înaltul erar, ca împrumut, cu îndatorirea ca împrumutul să-l achite cu lucrul în pădurile erarului, dar comuna după-cum s'a putut vedea dintr'un document, numai o parte din datorie a achitat prin lucru. Suma cea

mai mare însă rămînind neîmpăcată, mai de multeori a fost provocat din partea erarului, ca să esecveze comuna, a trăgănat și a aștepta mereu vr'un pas de salvare, deci am fost chemați și avizați spre a ne acomoda, căci ordinul pentru execuțiune asupra izlaluș și edificiilor comunale era dat. Cu ajutorul suprefectului de pe atunci Petru Vuia am recurs prin avocatul Ilie Trăilă din Oravița și după motivele produse, și mai ales în urma comitivei căpitanului montanistic, ni-s'a șters datoria împreună cu interesele și speșele procesuale. Toți cari ne-au ajutat la salvarea comunei, au lucrat grătuit, fără niciunfel de remunerație, ba după aducerea sentinței noi, comuna bisericească, nu am simțit mai mare bucurie decît Aron Pap, subprefectul Petru Vuia și avocatul Ilie Trăilă.

Cutoatecă ne-am făcut datoria, n'am avut fericirea de a secera recunoștința acelora pentru cari am luptat, bagseama nerecunoștința se derivă încă dela mîntuitorul Isus Christor care cu puteri supraomenești s'a luptat pentru omenire și recunoștința i-a fost răstignirea pe cruce. Aveam un salar foarte neînsemnat, încît numai noi știm cum am dus-o în lume și cutoateceasta în toate ședințele comitetului parohial se lua sub licitațiune minuendă salarul învățătoresc și sumele cari erau neîncunjurat delipsă pentru școală și învățămînt. Pomenele dela morți ruinau pe bieți oameni.

După înmormintare se întindea în mijlocul curții dezgrădite un adevărat ospăț. Preoți, învățători, criznicul în capul mesei; lor li-se aducea beutura și mîncarea cea mai bună și mai aleasă, pecînd săraci se îndestoleau și cu blidele mai goale. În mijlocul ernii cînd gerul străbate prin toate găurile, preoți și învățători trebuia după pomană să cînte tremurînd de frig. Cutoatecă le spuneam că slujba mortului s'a făcut în biserică, pe uliță și la mormînt, ear lumea trecătoare ce ne va auzi va presupune că ne-am amețit cu beutura... înzadar, a trebuit să facem și a 2-a progrebanie. Preoțimea o ducea din greu, umblînd în opinci și lucrînd de dimineața până seara în cîmp sau la vite, căci venitele parohiale erau ne-suficiente pentru trai, dar și pămîntul sesional nu era așa fertil.

Părintele Petrovici, cu tatăl său preot Gh. Petrovici și fratele său Iosif Petrovici, capelan, erau o familie și locuiau laolaltă. Prin muncă încordată și multă strădanie, „Popa Ion“ s'a smuls din ghiarele sărăciei, neavînd nici copii și ajungînd la o avere frumoasă a și contribuit cu sume însemnate la biserică și școală. Urmînd exemplul marelui Șaguna și Gozsdu, a lăsat o fundațiune frumoasă pentru Ciclova-română și a contribuit cu sume însemnate și înafară de comună spre scopuri bisericești și culturale. Prevedînta ne-a mai trimis puteri noi în persoanele părintelui

Ion Maranu și Traian Oprea în locul preoților răposați cu cari am împărțit munca de conducători.

A sosit anul 1880 și cu anul acesta s'a ivit un trist viitor pentru biserică, școală și popor înfurișindu-se în sînul comunei un primar comunal a lovit în preoți și învățători, făcîndu-se chiar complice al unor triste mișcări de proselitism, prin cari s'au scurtat venitele preoțimii și redus salarul învățătorilor. Peste 12 ani a fost susținut în fruntea comunei de administrație, disputîndu-ne dreptul nostru firesc la înaintarea intereselor bisericești-școlare.

Singur fondul școlar au fost augmentat în toți ani până la 1880 din diferite izvoare, și cu finea anului 1892 s'a urcat la suma de 12.000 coroane. Epoca de 12 ani de chinejie a acestui om a fost un desastru, ca multe altele, cari au dat peste capul comunei noastre în acele vremi grele, pe cari să fie vecinic pătrunși toți fruntași comunelor.

Am așternut pe hîrtie aceste amintiri, menite urmașilor noștri în aceste vremuri de frămîntare sufletească, în buna credință că le vor citi cu folos.

Apadia, Mai 1913.

Ion Orza.

(Fine).

IGIENĂ.

Căderea părului.

Părul e o podoabă și totodată o haină a capului, care ne ferește de multe receli, guturai etc. și chiar pentru aceasta e bine să știm ce e cauza căderii părului și cum să-l îngrijim, ca să nu cadă prea de vreme și să nu rămînem pleșuvi.

Cîteva fire, la fiecare om, cad pe zi, dar acestea nu răresc părul, deoarece cresc altele în locul lor.

Primăvara și toamna vedem, că mai multe fire cad, decît vara și earna.

Unele femei, cari sînt instare binecuvîntată, încă se plîng, că le cade părul, dar la acestea după naștere încetează căderea.

Sînt, însă, o mulțime de boale, pe cari avîndu-le, ne cade părul, ear cînd a trecut boala, nici părul nu mai cade. Mai des o vedem aceasta la următoarele boale: la lungoare, influență, șcarlat, pojar, la boala de zăhar, oftică la boala de sînge (sifilis) și altele. La toate boalele acestea deaceia cade părul, că în timpul cît ține boala, părul nu se poate nutri așa bine ca mai înainte, ori

la chinezul satului, care îi dete o drojdeală de pușcă, o hîrbuitură fără oțete pentru Bumbu pe carele îl știuse de cel mai leneș Țigan, căci vrea să scape satul de el, știînd că cu hîrbăluitura aia, n'o să facă nicio ispravă.

— Dar humpluto pușca hasta chinezu? întrebă Bumbu pe Țiganca.

— Dar vezitu că-i plină. Chinezu mo spus că-i plină de 4—5 ani.

— Noa, atunci hăi bine, știu că ho pocni ca tunu, de pocnetu ei ho trebui să cadă lupu, zise Țiganu, ear în sine se bucura, că n'are să se sloboadă ca să-l omoare, ș'apoi plecă să prindă și el lupul.

Ce-a făcut, ce n'a făcut Țiganul dracului, destul Vă spun, că vine cu lupu n' spate și trîntindu-l de vatră înaintea Țigancii, zise:

— Na! Eacă-tă-ți lupu! T-am spus io să nu mă tot ciutești atîta, că io nu mis prost ca Țigani haiialăți să alerg un an înzădar, că io odată merg și atunci hăi aduc lupu. Ia spunem fosta așa?

— Ba văd că-i așa, bărbate. Dar ia rogu-te spunem, unde l'ai haflat mort?

— Haflat mort, io? S'o muiat dracu (așa se jură Țigani) de nu l-am hîmpușcat.

— Dar cum, cum ai făcut, ian spune-mi?

— Hapui ascultă: Ham mers prin codru pe o cale bătută, pe unde nu era nici tufă, ca nu cumva să sară la mine din vr'o tufă lupu în spate, că încolo era neaua mare, cînd d'odată poteaca s'o perdut, și naintea mea urlu în pădure lupi de te iau fiori de moarte. M'aș duce nainte hîi pădure, la dreapta pădure, la stînga pădure,

și de toate părțile se aud pocnet de pușcă și urlete de lupi. M'aș întoarce n'apoi, dar mă temeam de tine, să vin fără lup. Hîmi făcui socoata să mă pun după hun lemn, ca să nu mă puște careva, dar lemn ca n palmă. Mă huiat nainte și văzuî la cîțiva pași naintea mea ho tufă, și plecai să mă pitul hîn ea, ca să nu mă vadă lupi cînd or veni. Nu făcui trei pași, și mă împedecai de ceva hîn neauă. Io trîcnii doi pași n'apoi, și văd că-i halovina hasta de lup, rinjînd cu dinți la mine să mă mînînce, nu halta! Io prinș odată corajă, și strigai la el tuta, ca să fugă, să nu dau pe loc în el. Dar el nu fuge, ci una is arată dinți la mine. Să fi fost tu hîn locu t, hăi fi murit de frică! Dar mie nici nu mo pasat de el, numai huna simțiam, că tare pute lupu! Dela o vreme văzînd că lupu nu se mișcă de frica mea, prinșei cîta inimă, luaș pușca ș'o atinșei cătră el și făcui odată pu... ca pușca, și văzuî că l-am pușcat. Î loai atunci hîn spate, și eaca ț-i-l aduș ție, să-l vezi și să nu-mi tot scoți ochi cu înfruntări că numai eu mis fricos.

— Ei bărbate, bărbate, norocu nostru! Bine văzuî eu că l'ai aflat mort, dar bine că s'o înțimplă așa, că astfel de mine trebuia să luăm lumea în cap, de pe urma vitejieii tale!

— Ce haflat mort! S'o muiat dracu dacă nu l-am pușcat io!

— Bine, bine, bărbate, las' că te-oî vedea la noapte cînd or veni frați lupului ca să-l caute, ce veî zice atunci! Țiganca adecă-te știuse de cu ziua, că pelîngă ei era o gonită de cîni, cari desigur vor trece și la noapte pelîngă cort, și la aia

s'o gîndit cînd zise de frați lupului. După astea luară lupul și-l duseră la chinezul satului, dela care apoi căpătară dreptul a locui încă un an în sat, și voioși plecară la cort, unde cînară răbdări fripte și plăcinte închipuie, apoi se tăvăliră pe vatră să se odiinească. Cînd o să adoarmă, deodată se aude afară o bătae de cîni, cari în bătaia lor ajunse până la cort. Țiganul căruia îi băgase muerea în cap de frați lupului, o sfecli de frică și zise către Țiganca:

— Ian scoală de vezi ce-i hafară? căci eu nu mai pot de hostenit!...

Țiganca ivindu-se prin crăpătura pînzii, să retrase spărioasă îndărăt zicînd:

— Ieși, bărbate, afară că te cheamă frați lupului!

— Spunele să se ducă cu Dumnezeu, că n'au cu mine nimic.

— Auziți voi lupilor, duceți-vă d'aci că n'aveți nimic cu bărbatul, ear întorcîndu-se către bărbatu-său:

— Hauzi bărbate ieși la ei să le spunî, că cică dece li-ai pușcat pe fratele lor, că de nu le spunî, vin ei aici și ne mîncă cu tot cu copii!

— Dar spunele că nu l-am pușcat, ci l-am haflat mort, pușcat de altu.

Muerea spuse lupilor ce-a zis Țiganul, apoi Țiganului, că lupi nu-l cred, ci să iese afară, că altfel nu-i bine.

— Dar spune-le, că so muia dracu și pe mine și pe dada meu hăl mort, și numai cu gura am făcut pu... cum face pușca cînd pocnește...

Sofrone Liuba.

că veninul, care se produce în corpul omului bolnav, are înfrîurire și asupra rădăcinii părului și o slăbește.

Dacă examinăm mai de aproape pelea capului vedem, că ori se află pe ea (la rădăcina părului) un fel de ulei ori se produce multă mătreață și mai adeseori aceste două sînt cauza căderii părului.

Oameni anemici (săraci de sînge) apoi cei cari nu dorm multe nopți, cari au multe gînduri și năcazurî, precum și cei cari sînt nervoși (tare simțitori) — pleșuiesc mai devreme.

Sînt încă unele boale de păr, dintre cari mai adeseori o vedem aceia, la care căzînd părul, rămîn pe cap cîmpurî rotunde, mai mici sau mai mari (alopecia areata). Această boală e și lipicioasă și o poate căpăta omul mai ușor la frizer (barbier), care nu-și prea spală foarfecile, periile și instrumentele cu care tunde și astfel mută cu ele boala unuia la mulți alți.

Să vedem însă acum, în ce chip trebuie grijită pielea capului și părul, ca să nu pleșuim înainte de vreme.

Aceasta o putem ajunge mai ușor prin curățenie și prin ascultarea și urmarea unor sfaturi doctorești.

Oameni s'au îndatinat să-și spele mîinile și obrazul odată în zi, ear capul numai foarte rar îl spală. Mai ales femeile se hotărăesc cu greu la aceasta zicînd, că li-se încălcește părul, ori că nu-l pot împleți și dacă-î umez, deaceia mai bine îl lasă nespălat, cutoatecă pe păr se așează mult prav și multă murdărire.

E mare lipsă, deci, să ne spalăm capul regulat — barem de 2-ori pe săptămînă — cu apă caldă și săpun. (Mai bun e săpunul, care nu e prea leșios.) Spălîndu-ne, depărtăm mătreața și multe morburî, cari se încuibă la rădăcina părului.

Dacă părul e prea uscat, îl ungem cu puțin ulei ori vaselină, ear dacă e prea unsuros, îl spalăm cu spirt subțiat cu apă, la care mestecăm puțin prav de salicyli ori alte leacurî da felul acesta.

Dacă pelîngă toată curățenia și spălutul regulat, vedem că ne cade părul, atunci să cerem fără întîrziere sfatul doctorului, care va afla adevărata cauză a căderii părului și o va lecuî cu unsoari și spirturî folositoare, ori dacă nici acestea nu ajută, atunci va întrebuița: electricitate, razele ultraviolete și lampete vinete, cu cari mulți s'au vindecat.

Nu așteptați, deci, până cînd veți fi detot pleșuvi, că atunci nici doctorul nu va mai poate ajuta.

Dr. B. Basiota.

ECONOMIE.

Imbunătățirea pămîntului agricol.

Insemnătatea drenării și însănătoșării terenurilor agricole e cunoscută. Puține moșii sînt, cari să nu aibă trebuință, din acest punct de vedere, de toată atențiunea proprietarilor și plugarilor.

Strămoși noștri Romani își dedeau toate ostenețele, pentru a scurge apa de prisos și a însănătoși pămînturile lor de cultură. Agronomi moderni vorbesc ca de un lucru de cea mare importanță. — Toamna și primăvara e trebuință să scurgem apa care stongează în bălți (ochiuri) pe cîmp în sămănături. Cînd începutul toamnei e ploios, ca în anul trecut, e primejdie mare pentru sămănături, dacă apa îngheață. Apa care bălțește pe pămînturile de grîu trebuie condusă aiurea prin canale. Pretutindenea unde apa stă pe loc (e stagnantă) în sămănături, sau cînd ceva îi împedecă scurgerea, trebuie

să ne scăpăm de prin șanțurî sau prin drenurî, să o aducem înstare a se scurge.

Nu numai că nu scurgem apele de ploae afară din sămănături, prin șanțurî, dar nu ne în îngrijim în lunile ploioase (Mai—Iunie), cînd rîurile ies din albia lor și acoperă cu apă părțile josuroase ale luncilor. Cîte pagube nu aduc rîurile prin revărsare? In locurile cari țin apă și în timpurile prea umezi, în unele părți ale țării se ară și se seamănă în spinări și cu șanțulețe de scurgere între ele. Acest fel de arătură se întrebuița mult în vechime.

Nimic nu fac agricultori români, proprietari și arendași, pentru a depărta apele din cîmpul lucrat și a-l însănătoși; cultivînd pămînturi cari țin apă, merită imputări severe. Dar poate nimic nu e mai important în cultura agricolă, ca lucrurile cari înlătură pagubele aduse sămănăturilor de pe ape. Arăturile trebuie menținute uscate, ca să nu înghețe grîul peste eană și primăvară. Ogoarele făcute să fie scurse și înstare de a primi alte arături.

Dela început cultivatori au băgat de seamă, că e nevoe să se scurgă apele, cari zac în sămănături, în acele adîncături ale terenului, numite crovurî și în același timp, s'a găsit că prin șanțurî deschise în locuri convenabile se ajunge bine scopul. Noi facem agricultură de zeci de ani, fără ca agricultatori noștri să fie întreprins așa ceva. Agricultatori din Anglia Bucovina, Austria, Franța etc. nu sînt așa neîngrijitori; nu numai că ei simt importanța de a însănătoși pămînturile agricole, dar și potrivesc sistemul de scurgere al apelor de prisos cu situația pămînturilor. Intrebuițează 2 serii de canale de însănătoșire, deschise sau închise. Cele dintăi se fac lesne, trebuie însă mai multă grijă și atențiune pentru executarea celor de aî doilea Modul de a le face, precum și aplecațiunea lor, ne vine dela Somanî, cari întrebuițau și pe unele și pe altele.

CRONICA.

Am fost făgăduit în numărul trecut că vom arăta mai pe larg amănuntele înființării noului gimnaziu al Oraviții. Ceiace știm pîn'acum, e numai că gimnaziul a fost concesionat, prin stăruința deputatului acestui cerc, sub a cărui conducere se va face și organizarea lui pînă la sfîrșitul lunei curente. Astăzi d. a. într'o ședință plenară a reprezentanței com. din localitate se vor lua măsuri pentru înscrieri. Bucuria populațiunei din Oravița și întreaga împrejurime, fără deosebire de diferențierile noastre politice, e la culme, fiind acesta un beneficiu enorm pentru toți deopotrivă, mai ales dacă ar da Dumnezeu să se poată deschide în Septembrie c. deodată și clasa primă și a cincea, ca astfel toți băeți din clasele inferioare, atît dela școala civilă din localitate cît și cei de pela celelalte școli secundare de pe alocurî, să poată fi cu toți adăpostiți în noul gimnaziu din acest orașel sănătos, situat între munți, cu aer excelent, unde decînd există el, încă n'a existat vr'o boală epedemică.

Proiectul de lege pentru cvincvenalele preoților a stîrnit o mare nemulțumire și în cercurile clerului catolic din țară. Din mai multe părți se proiectează protestări energice împotriva diferențierii rangurilor preoțești.

Cunoscuta trupă de actori a lui Mezey Béla a sosit și a început în teatrul orașului stagiunea reprezentațiilor.

Prietinul nostru notar *Gheorghe Pența* (Najdaș) cu d-șoara *Alexandrina Baias* (Oravița) fidanțați. Multe și sincere felicitări!

Cu senzaționalul caz al colonelului Redl se ocupă presa mondială. E nemaipomenit, ca tocmai șeful secției, încredințat cu supravegherea spionilor străini, să se lase cumpărat și se tradeze secretele cele mai ascunse ale armatei. Și tradarea s'a făcut ani de-arîndul fără ca cineva să observe. Ziarele deduc din această împrejurare o concluzie cît se poate de nefavorabilă pentru întreaga organizare a armatei Austro-Ungare. Redl care avea un salariu numai de 6000 cor. anual, cheltuia zeci de mii la an. Deciteori în Germania se făceau pe baza unui plan comun cu Austro-Ungaria mobilizări secrete și comentări nocturne de trupe, totdeauna afla, că Rusia a prevenit-o cu contraccentrări. Astfel au ajuns susționați cîțiva ofițeri, între cari și Redl. Cu ajutorul telegrafiei șifrate a fost prins în cursă și descoperit. Cazul a consternat și pe Maiestatea sa împăratul. Aghiotantul regal Bolfras i-a referat amănunte din acest unic caz de tradare. Cazul dealtcum, a avut deja și pînă acum triste urmări, comandantul de trupe din Praga Giesl a dimisionat și se vorbește și de retragerea șefului major Konrad de Hötendorf.

Faimosul proces Lukács-Désy s'a sfîrșit cu achitarea lui Désy, ceiace a stîrnat senzație enormă în toată țeara. În camera deputaților un opozițional Héderváry Lehel a fost străpuns și rănit de căpitanul poliției. În urma evenimentelor ministerul Lukács a demisionat.

În ședința din 31 Mai a Camerei române din București s'a ratificat protocolul reuniunii ambasadorilor din Petersburg, prin cari Silistra se cedează României. Ședința Camerei a fost foarte viroasă, dar daună. Mai mulți deputați au votat în contra, ear deputați Arion și Gianî și-au depus mandatele. La urmă camera a votat protocolul cu 112 contra 18.

Aliați balcanici au stabilit la începutul războiului balcanic un plan provizor de împărțire a teritoriilor cucerite. Izbinzile armatelor lor au fost atît de surprinzătoare, încît nu au visat că vor ajunge la prăzi așa mari, și astfel au luat hotărîri și cu privire la unele teritorii, cari nu credeau să le cadă în posesiune, bunăoară Macedonia, care în cursul războiului a fost cucerită de trupele sîrbești. Sîrbiei i-sa promis din partea aliaților țarm și port la Marea-Adriatică. Intervenția Austriei însă a silit-o să se retragă dela Adriatică. Imprejurarea aceasta constrînge acum pe Sîrbi, ca în locul acestora să încorporeze Macedonia. Bulgari pretind evacuarea Macedoniei pe baza contractului încheiat. Aceste două popoare sînt altfel pe cale a se înăera în tot momentul, dacă nu vor întreveni puterile. Sîrbi au concentrat la Koprulî osutăpatruzeci de mii, ear la Pirost osută de mii de ostași. În Bulgaria guvernul mobilizează spre granițele vestice și războiul poate să erumpă în orice moment.

După o statistică mai nouă, pe întreg rogozul pămîntului se vorbesc 2754 de limbi.

Conform datelor statistice, în Ungaria se găsesc 32,024 învățători și învățătoare. Din aceștia: 23,500 sînt la școli confesionale și comunale, ear 8,524 la școli de stat.

Inițiativa asociațiunei internaționale a academiilor, anul acesta, pentru prima oară, se ține cel dint. Congres al academiilor din lumea întregă. Congresul s'a deschis în ziua de 11 Mai st. n. la Sf. Petersburg și va ține ședințe pînă la 19 Mai v. În această adunare de învățați și-au trimis reprezentanți lor cei mai de seamă, multe din țările din extremul orient și mai ales China a ținut să fie mai bine reprezentată.

Comitatul Hajdu a hotărît să adreseze camerei deputaților o rugare cu privire la desființarea titlurilor, rangurilor și a distincțiilor în Ungaria; căci — zice rugarea aceasta — nu există nicio țară, unde titlurile și rangurile să aibe atîtea graduri și nuanțe, ca în Ungaria, ceiace are o înfrîurire nefavorabilă asupra moravurilor politice și culturale.

LIPIK
SLAVONIA

BĂI DE CURĂ : DE PRIMUL RANG
VINDECARE SIGURĂ

Reumatism, ischias, boale de sucurile corpului, diabetică, boale deconstituția corpului, morburii de copii, de oase fracturate, de exudate.

Băile sînt deschise vara și iarna.

La cerere se trimit prospectele gratuite. Izvoare calde cu conținut bogat de acid alcaic și iod radioactiv de 64° C.

A V I Z!

Am onoare a aviza on. public din Oravița și jur, că

marele magazin de lemne a lui Bibel
mai pe urmă **D. Dragics, S. Vițian & Co.**
din Oravița-rom. (lîngă gară) Telefon Nr. 67
a trecut prin cumpărare în proprietatea mea:

DIMITRIE DRAGICS

Țin mare depozit în magazina centrală de lîngă gară și în filiala de lîngă biserica gr. or. rom. din Oravița-rom. cu prețuri solide lemne de ars, scînduri, lateți, șindilă, hîrtie de acoperit (Dachpappe), țiglă de acoperit și zidit, Portlandcement de Beocin, cărbuni de lemn, cruci și monumente de marmor și totfelul de material pentru zidiri.

În speranță că mă vor sprijini toți Români și întreg onoratul public semnez
cu distinsă stimă

Dimitrie Dragics.

Cel mai modern atelier de specialitate de corsete din sudul Ungariei.
Aduc la cunoștința on. dame că execut cele mai elegante legătoare de casă pentru pîntece și corsete mari (Princés), la cari întrebuițez numai oase veritabile de pește.

Prețuri moderate.

soția lui **TEODOR FAUR**

Timișoara-Iosefin

strada Török numărul 1.

Ateliere de model: Deva, Petrojeni, Verșeș, Panciova, Becicerecul-mare, Madoș, Bereg-szász, Törökberce, iar în Oravița la **Dobó Antalné**

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosească **crema americană, pudra americană și săpunul american**, care depărtează de pe față și de pe mini orceșel de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebuițate pîn'acum. Se capătă la: **Apoteca Sfintul Gheorghe în Oravița** (peste drum de prăvălia R. Goldstein).
Prețul unui borcan de cremă americană 1 coroană. Prețul pudrei americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpunului americ. 80 fil. Incontra durerii de dinți mai bune sînt pi-căturile americane. Prețul 1 cor.

Asigurați-vă la banca noastră,
„Transsylvania“

reprezentată prin bărbați de-ai noștri de toată încrederea!

Cea mai bună hîrtie pentru cigarete Club din fabrica Modiano.

Depoul general pentru Banat la

IGNAZ FELDMANN
în Oravița.

Se capătă în toate prăvăliile mai bune.

Ana Rohm va sosi Lună la Oravița.

Stimate Doamne,

Am onoare a anunța onoratul public de dame că numai pe un timp scurt voi deschide aici în **Oravița-rom. în localul osp. Carol Schuch înaintea de ameză, iar după ameză în Oravița-montană în casa unde locuiește Dr. Mangiuca, începînd din 2 Iunie 1913**

un curs de croitorie pt. haine de dame

instruind damele în a lua măsură, a croi și a se îndeletnici în desenul croiului. Damele vor avea astfel prilejul a învăța, pelingă garanță, în cel mai scurt timp, croiala hainelor de dame în toate felurile, ș'anume cele mai moderne costume, jachete, bluse, fuste, haine princesse, cum și alcătuirea hainelor femecești, încît va fi de prisos să mai învețe și a coase.

Elevele vor primi gratuit și un cornet și table de croială după sistemul „EUROPA“ inventat de mine, după care orcine, chiar și o fată tînără de 12 ani poate deveni în cel mai scurt timp o croitoreasă cum se cade, dupăcum se poate vedea și din multe ateste oficiale ce le am la mină.

Plata pentru curs: 15 cor. de persoană, nu se plătește înainte,

ci numai dupăce se va căștiga convingerea despre metoda mea atît de ușoară și neîntrecută.

Inscrierea se face ori la mine, ori la încredințatul meu care vizitează casele și de toate informațiunile trebuitoare, avînd a i-se avansa 5 cor. ce se vor detrage din taxa cursului.

Orele de instrucție. Dim. dela 9 1/2 pînă la 12 ore curs separat, d. a. dela 3 pînă la 5 ore cursul regulat, dela orele 5 pînă la 7 seara se dă și instrucție particulară după învoială.

Cu toată stima

Ana Rohm

croitoreasă și instructoră în croiala după sistemul „EUROPA“.

Aviz.

Anunțăm cu onoare pe P. T. arhitecți și pe ceice își zidesc case, că la

Prima Țiglarăria cu abur

s. p. a. în Iasenova (Karaszjaszenő)

se capătă

țiglă de acoperiș fălțuită bună de legat
de prima calitate, cu prețuri absolut solide.